



ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Maarjo Mändmaa
kantsler

21.12.2023 nr 2.1.-5/23/3329-1

Sotsiaalministeerium
info@sm.ee
andmekaitse@sm.ee

Märgukiri

Andmekaitse Inspeksioonile teadaolevalt kasutatakse Eesti tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandesüsteemis laialdaselt valvekaameraid. Isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artikkel 4 lõike 1 kohaselt on isikuandmeteks igasugune teave tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta. Isikuandmete töötlemine sama artikli lõike 2 kohaselt on isikuandmete või nende kogumitega tehtav automatiseeritud või automatiseerimata toiming või toimingute kogum. Seega toimub jälgimisseadmestiku kasutamisel isikuandmete töötlemine.

IKÜM artikkel 4 punkti 15 järgi on terviseandmed füüsilise isiku füüsilise ja vaimse tervisega seotud isikuandmed, sh temale tervishoiuteenuste osutamist käsitlevad andmed, mis annavad teavet tema tervisliku seisundi kohta. IKÜM põhjenduspunktis 35 on muu hulgas selgitatud, et *tervisealaste isikuandmete hulka peaksid kuuluma kõik andmesubjekti tervislikku seisundit käsitlevad andmed, mis annavad teavet andmesubjekti endise, praeguse või tulevase füüsilise või vaimse tervise kohta.*

Tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeteenuseid pakkuvates asutustes töödeldakse jälgimisseadmestiku kaudu inimeste eriliigilisi isikuandmeid, s.t terviseandmeid. Kui inimene jääb haiglat/polikliinikut külastades raviasutuse koridoris valvekaamera vaatevälja, siis üldjuhul viitab see tema tervislikule seisundile ehk töödeldakse eriliigilisi isikuandmeid. Samuti on osade sotsiaalhoolekandeteenuseid pakkuvate asutuste põhitegevusalaks psüühilise erivajadusega inimestele hoolekandeteenuste pakumine, mis tähendab, et asutusse paigaldatud valvekaameratega töödeldakse klientide terviseandmeid kui eriliiki isikuandmeid.

IKÜM artikkel 6 lõike 1 alusel peab igasuguseks isikuandmete töötlemiseks olema õiguslik alus (nt seadus, isiku nõusolek, õigustatud huvi jne). Isikuandmete eriliikide töötlemine on üldmääruse artikkel 9 lõike 1 kohaselt üldiselt keelatud, kui ei esine mõni lõikes 2 väljatoodud asjaoludest. Järelikult saab terviseandmete töötlemine toimuda ainult IKÜM artikli 6 koostoimes artikli 9 lõike 2 alustega.

Tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandevaldkonnas saaks jälgimisseadmestiku kasutamise aluseks olla IKÜM artikkel 9 lõike 2 punkt a), mis sätestab, et andmesubjekt on andnud selgesõnalise nõusoleku nende isikuandmete töötlemisel ühel või mitmel konkreetsel eesmärgil. Samas, isegi kui on olemas kas raviasutuse külastaja või sotsiaalhoolekandeteenust pakkuvas asutuses viibiva

kliendi (või tema eeskostja) poolt antud nõusolek jälgimisseadmestiku kasutamiseks, siis vastavalt IKÜM artiklile 7 on isikul õigus oma nõusolek igal ajal tagasi võtta. Mis tähendab, et edasiseks andmete töötlemiseks puudub õiguslik alus.

Samuti võib jälgimisseadmestiku kasutamiseks nõusoleku küsimisel tekkida olukord, mil kõik raviasutuse külastajad või sotsiaalhoolekandeteenust pakkuvates asutustes viibivad kliendid ei tarvitse nõusolekut anda. See aga tähendab, et kui kõigi külastajate/klientide nõusolekut ei ole, siis ei saa raviasutustes ega ka sotsiaalhoolekandeteenust pakkuvas asutustes nõusoleku alusel valvekaameraid kasutada. Küll aga saab nõusoleku alusel paigaldada valvekaamera turvalisuse eesmärgil näiteks sotsiaalhoolekandeteenust pakkuva asutuse kliendi magamistuppa, kui klient ise selleks soovi avaldab.

Teine võimalik alus tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandesüsteemis jälgimisseadmestiku kasutamiseks saaks inspeksiooni hinnangul olla IKÜM artikkel 9 lõike 2 punkt h), mille kohaselt on eriliiki isikuandmete töötlemine lubatud, kui töötlemine on vajalik ennetava meditsiini või töömeditsiiniga seotud põhjustel, töötaja töövõime hindamiseks, meditsiinilise diagnoosi panemiseks, tervishoiuteenuste või sotsiaalhoolekande või ravi võimaldamiseks või tervishoiu- või sotsiaalhoolekandesüsteemi ja -teenuste korraldamiseks, kuid seda tingimusel, et õigus andmete töötlemiseks tuleneb siseriiklikust õigusest, kehtestatud on kaitsemeetmed ning täidetud on sama artikli lõikes 3 toodud tingimused.

Eelnevast tulenevalt saaks tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandesüsteemis jälgimisseadmestiku kasutamise aluseks olla IKÜM art 9 lg 2 punkt h) juhul, **kui see on siseriikliku õigusega reguleeritud**. Eesti kehtivas õiguses praegu selleks eraldi alust sätestatud ei ole. Samas on inspeksioon seisukohal, et nii raviasutustes patsientide kui ka sotsiaalhoolekandeteenust pakkuvas asutustes töötajate ja klientide ohutuse tagamiseks võib jälgimisseadmestiku kasutamine olla vajalik. Samuti on menetluse raames tervishoiuteenuse osutaja juhtinud tähelepanu sellele, et jälgimisseadmestiku kasutamise vajadus võib tekkida tervishoiuteenuse osutaja kohustusliku vastutuskindlustuse seaduse jõustumisel, kuna sellega kaasnevad tervishoiuteenuste osutajatele teatud kohustused seoses patsiendiohutusujuhtumitega.

Olukord, kus jälgimisseadmestiku kasutamine on seaduse tasandil reguleeritud, ei ole uus. Näiteks annab põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (PGS) § 44 lõige 5 õppeasutusele õiguse kasutada kooli territooriumil jälgimisseadmestikku. Seaduse 2009. aasta eelnõu 412 SE seletuskirjas¹ (lk 43) on selgitus järgnev: *Seaduses sätestatakse alus ka elektrooniliste jälgimisseadmete kasutamiseks, kui see on vajalik kooli liikmeskonna turvalisust ohustava olukorra ennetamiseks ning olukorrale reageerimiseks. Jälgimisseadmete kasutamise kord kirjeldatakse kooli kodukorras.*

Kokkuvõttes teeb Andmekaitse Inspeksioon ministriumile ettepaneku täiendada asjakohaseid õigusakte PGS-i eeskujul ning luua siseriiklikult õiguslik alus jälgimisseadmestiku kasutamiseks tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandesüsteemis.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

PilleLehis
peadirektor

Koostaja: Karin Uuselu
karin.uuselu@aki.ee, telefon: 627 4101

¹ Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse 412 SE [seletuskiri](#)